

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра української літератури

Кафедральний каталог
вибіркових навчальних дисциплін
спеціальності В11/035 Філологія
спеціалізації В11.01 / 035.01 Філологія (Українська мова та література)
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
на 2026/2027 навчальний рік

2 курс

Назва дисципліни	Аналіз художнього твору
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Курс (рік) навчання	2
Семестр	осінній, весняний
Передумови для вивчення дисципліни	Український літературний процес Світовий літературний процес
Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни	Кафедра української літератури
Інформаційне забезпечення	1.Марко В. Аналіз художнього твору. Київ, 2013. 165 с. 2.Ігнатович О. Синхромія: монографія. Ужгород, 2019. 256 с. 3. Наукова бібліотека УжНУ, ЗОНУБ ім.Ф.Потушняка, філіал ЗОХМ ім.Й.Бокшая «Народний літературний музей Закарпаття», мережа бібліотек області, платформи Moodle, Google Meet та ін.
Форма проведення занять	Лекції, практичні заняття
Форма семестрового контролю	Залік

Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності) знати:

- специфіку літературного процесу;
- принципи і методи літературознавчого аналізу;
- розрізняти жанрово-видові структури літератури;
- розуміти взаємозв'язки літературної творчості з історією, філософією, літературознавством, естетикою, лінгвістикою;
- володіти аналізом художніх текстів різних стилів і жанрів та навичками письмового й усного їх представлення.

Короткий зміст дисципліни (що буде вивчатися, перелік тем):

- Тема 1.Літературний твір як витвір мистецтва.
- Тема 2. Функції літератури.
- Тема 3. Художня реальність і художня умовність.
- Тема 4. Категорія автора у творі.
- Тема 5. Художній образ у літературному творі.
- Тема 6. Проблема науковості літературознавства. Специфіка аналізу творів різних жанрів.
- Тема 7. Зміст і форма літературного твору.
- Тема 8. Тематика твору і її аналіз.
- Тема 9. Ідейний світ твору.
- Тема 10. Зображуваний світ у творі.
- Тема 11. Аналіз композиції твору.
- Тема 12.Функції персонажів у художньому творі.
- Тема 13. Заголовок у художньому творі.
- Тема 14. Цілісний аналіз художнього твору.

Назва дисципліни	Організація референтської діяльності
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Курс (рік)навчання	2
Семестр	осінній/весняний
Мова викладання	Українська
Передумови для вивчення	Світовий літературний процес Український літературний процес
Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни	Кафедра української літератури
Інформаційне забезпечення	робоча програма дисципліни; підручники та посібники: 1. Беспянська Г.В. Діловодство : навч. посіб. для дистанційного навчання: У 2 ч. За науковою редакцією В.Г. Бездрабко. Київ: Університет "Україна", 2005. Ч.2. 418 с. 2. Варенко В. М. Горбунова О. В.. Референтна справа [Електронний ресурс] : навч. посіб. Київ : Центр учб. літ., 2016. 196 с. URL: http://culonline.com.ua/Books/Referentna%20sprava%20Varenko.pdf 3. Діденко А.Н. Сучасне діловодство : Навч. посібник. 2-ге вид., перероб., доп. Київ: Либідь, 2000. 384 с. 4. Про інформацію: Закон України [із змінами] від 02.10.1992. № 2658-ХІІ Відомості Верховної Ради України. 1992. № 48. С. 650. 5. Сокур Я. Державна політика України у сфері діловодства на етапі її формування. Вісн. Кн. палати. 2011. № 6. Інтернет-ресурси 1. http://www.kmu.gov.ua – Кабінет Міністрів України. 2. http://www.rada.kiev.ua – Законодавство України. 3. http://www.library.snu.edu.ua – Наукова бібліотека.
Форма проведення занять	Лекції, практичні заняття
Форма семестрового контролю	Залік

Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності):

- здатність застосовувати знання у процесі професійної діяльності у закладах освіти різних рівнів акредитації;
- здатність до пошуку, оволодіння сучасними знаннями та інформаційними технологіями;
- здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу, вироблення власної дослідницької стратегії і реалізації її у професійній діяльності.
- здатність дотримуватись принципів академічної доброчесності;
- здатність до пошуку, оволодіння сучасними знаннями та інформаційними технологіями;
- вміння писати літературні, публіцистичні тексти;

- вміння створювати медіатексти;
- вміння користуватися різними техніками художнього письма й інструментами сторітелінгу;
- вміння редагувати різні типи текстів;

Короткий зміст дисципліни (що буде вивчатися, перелік тем):

- Тема 1: Вступ. Сутність референтської/ секретарської діяльності.
- Тема 2: Правові основи діяльності секретаря-референта. Посадові обов'язки секретаря-референта.
- Тема 3: Спічрайтерська діяльність у роботі секретаря-референта.
- Тема 4: Принципи роботи референтів з соцмережами.
- Тема 5: Робота секретаря-референта з організації нарад та інших управлінських заходів з великою кількістю учасників.
- Тема 6: Робота секретаря-референта з організації ділових зустрічей та переговорів. Візитні картки в роботі секретаря-референта.
- Тема 7: Професійні вимоги, знання, вміння, особистісні якості референта.
- Тема 8: Етика взаємовідносин секретаря-референта з керівником та співробітниками.

Назва дисципліни	Українська міфологія
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Курс (рік) навчання	2
Семестр	осінній/весняний
Мова викладання	Українська
Передумови для вивчення дисципліни	Український і світовий фольклор
Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни	Української літератури
Інформаційне забезпечення	Монографії: 1.Тиховська О. Магія та міфологія в українському фольклорі Закарпаття: етнопсихологічний аспект. Монографія. Ужгород: Рік-У, 2021. 512 с. 2.Тиховська О. Замовляння та магичні ритуали як специфічні способи вираження лінгвального та екстралінгвального аспектів комунікації / Лінгвальний та екстралінгвальний аспекти комунікації в мультикультурному середовищі Закарпаття: <i>монографія</i>. Ужгород: РІК-У, 2021. С. 281-323. Методичні посібники: 1. Методичний посібник з курсу «Етнопсихологічні аспекти міфології». Ужгород: Вид-во «ПП Данило С.І.», 2011. 52 с. 2. Навчально-методичний посібник «Етнопсихологічні аспекти міфології» (матеріали лекцій). Ужгород: Рік-У, 2020. 82 с. Презентації, наукові публікації
Форма проведення занять	Лекції, практичні заняття
Форма семестрового контролю	Залік

Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності):

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- виявляти в українських міфах архетипні образи та сюжети, бачити їх зв'язок з процесом становлення особистості та людства;
- різновиди міфологічних образів, їх семантику та роль у відображенні української ментальності та психології окремої людини;
- трактування календарної обрядовості крізь призму теорій К.-Г. Юнга, Дж. Фрезера, Е. Нойманна та М. Еліаде;
- що таке архетип Тіні, як він об'єктивується в українській міфології в образах дводушників;
- етнопсихологічну специфіку магичних ритуалів, які супроводжували календарні та родинні свята;
- сюжети космогонічних міфів, збережені в казках, колядках та легендах.

вміти:

- аналізувати образи, мотиви, сюжетні ходи фольклорних творів крізь призму міфології;

- досліджувати семантику демонологічних та анімістичних образів у легендах, бувальщинах, казках;
- аналізувати міфологічне підґрунтя календарних обрядів українців;
- виявляти особливості народних уявлень про душу, безсмертя, жертвоприношення;
- з'ясовувати співвідношення язичницького та християнського світоглядів в окремих фольклорних текстах;
- виявляти в міфологічних текстах функціонування екзистенціалів смерті, безсмертя, жертвності;
- виявляти філософське, психологічне та морально-етичне підґрунтя міфологічних текстів.

Короткий зміст дисципліни (що буде вивчатися, перелік тем):

- Тема 1. Календарні, космогонічні та теогонічні міфи.
- Тема 2. Відображення уявлень про душу та дводушників в українських легендах, бувальщинах та повір'ях. Народні уявлення про самогубців.
- Тема 3. Легенди та казки про відьом та упирів.
- Тема 4. Бувальщини та легенди про перевертенів, чорнокнижників, гонимарників, зміїв.
- Тема 5. Образи демонів у міфах, легендах та казках. Чорт, домовик, демон-помічник на полюванні. Одухотворена рушниця.
- Тема 6. Легенди про лісовиків, лісових чортів, водяників. Тема 7. Русалка, мавка, повітруля в українських легендах та казках. Специфіка образів.
- Тема 8. Українські казки та легенди про Долю та Недолю. Специфіка теми фаталізму.
- Тема 9. Українські казки, легенди та повір'я про Смерть та персоніфіковані образи хвороб.
- Тема 10. Образи язичницьких богів у колядках, легендах та казках. Їх психологічне підґрунтя.
- Тема 11. Відображення народних уявлень українців про містичні здібності людини в замовляннях та ритуалах, що їх супроводжують.
- Тема 12. Міфологічне підґрунтя різдвяної обрядовості. Образи-символи (карачун, дідух, вогонь, солома, зірка, ланцюг).
- Тема 13. Міфологічне підґрунтя великодньої обрядовості. Образи-символи (паска, писанка, вогонь).
- Тема 14. Міфологічне підґрунтя купальських ритуалів. Символіка рослин.

Назва дисципліни	Художня література для дітей
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Курс (рік) навчання	2
Семестр	Осінній/весняний
Мова викладання	Українська
Передумови для вивчення Дисципліни	Український і світовий фольклор, Український літературний процес
Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни	Української літератури
Інформаційне забезпечення	Методичні посібники: 1. Навчально-методичний посібник «Сучасна українська література для дітей (Курс лекцій)». Ужгород, 2023. 120 с. 2. Навчально-методичний посібник: Основні питання курсу «Українська художня література для дітей». Ужгород, 2023. 33 с. Презентації, наукові публікації
Форма проведення занять	Лекції, практичні заняття
Форма семестрового контролю	Залік

Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності):

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати:**

- специфічні ознаки дитячої літератури;
- систему жанрів літературних творів для дітей, особливості їх поетики;
- провідні тенденції в сучасній українській дитячій літературі;
- роль і місце художньої літератури для дітей в загальнокультурному процесі;
- специфіку жанру літературної казки у творчості українських письменників;
- жанрово-стильові особливості пригодницького детективу для дітей;
- тематику української фантастики для дітей.
- осмислювати різні жанри художньої літератури для дітей (пригодницькі твори, фантастичні, фентезі, детективи...)
- володіти вмінням аналізувати, порівнювати, робити висновки, дискутувати.

вміти:

- аналізувати художні твори для дітей;
- виокремлювати особливості поетики художніх творів для дітей;
- визначати жанрово-стильові особливості художніх творів для дітей;
- характеризувати творчість українських письменників, що пишуть для дітей;
- аналізувати проблематику, сюжет, композицію, систему образів художніх творів для дітей;
- визначати ідейну спрямованість художніх творів для дітей;
- характеризувати героя твору, аргументовано оцінюючи його вчинки, мотиви та наслідки дій;
- виявляти позицію автора у творі, простежувати дидактизм.

Короткий зміст дисципліни (що буде вивчатися, перелік тем):

- Тема 1. Специфіка художньої літератури для дітей.
- Тема 2. Літературні казки письменників XIX століття (О.Сомів, І.Манжури, Л.Боровиковського, Є. Гребінки).
- Тема 3. Літературні казки Івана Франка, Олександра Олеся, Василя Симоненка. Сюжети, образи героїв, характер конфлікту у творах.
- Тема 4. Літературні казки Олеся Бердника (зб. «Серце матіоли») та В. Шевчука (зб. «Панна квітів»); сюжети, характер конфлікту, мотив метаморфози та складних випробувань у творах.
- Тема 5. Проблематика, сюжет, образи-характери та дидактизм фентезійних повістей Дари Корній «Петрусь-химеродник» та «Як Петрусь Коляду рятував». Зв'язок з українською міфологією.
- Тема 6. Пригодницько-фантастичні романи Дари Корній «Пригоди Змія Багатоголового. Діти Сонцівни й молодильні яблука», «Пригоди Змія Багатоголового. Білі перлини для Білої Королеви», їх виховний потенціал та алегоричність.
- Тема 7. Проблематика та система персонажів повістей О. Дорожавець «Старий будинок» та Н. Довгопол «Карпатська казка, або За десять днів до Купала».
- Тема 8. Художня модель фантастичного світу у повісті «Король буків, або Таємниця Смарагдової Книги» С. Дерманського та Мії Марченко «Місто тіней». Тема дружби, боротьби добра і зла у творі.
- Тема 9. Художнє переосмислення міфологічних образів у повісті Сашка Дерманського «Танок чугайстра», майстерність у відображенні психології дітей, дидактизм твору.
- Тема 10. Тема дорослішання дитини, боротьба зі злом, проблема вибору, образ «іншого» світу та художня інтерпретація мотиву гріхопадіння у повісті Сашка Дерманського «Царство Яблукарство».
- Тема 11. Повісті Юрія Винничука «Місце для дракона» та А. Лавренішиної «Темний ліс»: художнє переосмислення казкових образів.
- Тема 12. Жанр детективу в українській літературі: твори Ірен Роздобудько та Ірини Жиленко, Всеволода Нестайка та Андрія Кокотюхи.
- Тема 13. Пригодницька література. Творчість Всеволода Нестайка, Галини Малик, Олександра Гавроша, Лесі Вороніної.
- Тема 14. Українське фентезі для підлітків та дітей старшого шкільного віку. Романи Дари Корній «Гонимарник» та «Крила кольору хмар», характер конфлікту у творах, тема кохання, боротьби добра і зла. Специфіка образів-символів.
- Тема 15. Жанр наукової фантастики в українській літературі. Творчість Василя Бережного. Сюжет, проблематика, специфіка фантастичних мотивів та образів у повістях «Археоскрипт», «Лабіринт», «Сакура» та в оповіданні «Повітряна лінза».
- Тема 16. Жанр антиутопії, художня модель майбутнього у романі Марини та Сергія Дяченків «Лана».

Назва дисципліни	Сучасна українська література для дітей
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Курс (рік) навчання	2
Семестр	Осінній/весняний
Мова викладання	Українська
Передумови для вивчення Дисципліни	Український і світовий фольклор Український літературний процес
Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни	Української літератури
Інформаційне забезпечення	Методичні посібники: 1. Навчально-методичний посібник «Сучасна українська література для дітей (Курс лекцій)». Ужгород, 2023. 120 с. 2. Навчально-методичний посібник: Основні питання курсу «Українська художня література для дітей». Ужгород, 2023. 33 с . Презентації, наукові публікації
Форма проведення занять	Лекції, практичні заняття
Форма семестрового контролю	Залік

Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності):

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати**:

- специфічні ознаки дитячої літератури;
- систему жанрів літературних творів для дітей, особливості їх поетики;
- провідні тенденції в сучасній українській дитячій літературі;
- роль і місце художньої літератури для дітей в загальнокультурному процесі;
- специфіку жанру літературної казки у творчості українських письменників;
- жанрово-стильові особливості пригодницького детективу для дітей;
- тематику української фантастики та фентезі для дітей

вміти:

- аналізувати художні твори для дітей;
- виокремлювати особливості поетики художніх творів для дітей;
- визначати жанрово-стильові особливості художніх творів для дітей;
- характеризувати творчість українських письменників, що пишуть для дітей;
- аналізувати проблематику, сюжет, композицію, систему образів художніх творів для дітей;
- визначати ідейну спрямованість художніх творів для дітей;
- характеризувати героя твору, аргументовано оцінюючи його вчинки, мотиви та наслідки дій;
- виявляти позицію автора у творі, простежувати дидактизм.

Короткий зміст дисципліни (що буде вивчатися, перелік тем):

- Тема 1. Специфіка художньої літератури для дітей.

- Тема 2 Літературні казки Олеся Бердника (зб. «Серце матіоли»), сюжети, характер конфлікту, мотив метаморфози у творах.
- Тема 3. Психологія дитини, художня модель вигаданого світу, мотив складних випробувань у літературних казках Валерія Шевчука (зб. «Панна квітів»)
- Тема 4. Проблематика, сюжет, образи-характери та дидактизм фентезійних повістей Дари Корній «Петрусь-химородник», «Як Петрусь Коляду рятував». Зв'язок з українською міфологією.
- Тема 5. Художнє переосмислення пантеону проукраїнських богів та міфів у тетралогії Дари Корній «Зворотні боки світів», психологія підлітка, мотив дорослішання, долаття перешкод, тема боротьби добра і зла. Дидактизм твору.
- Тема 6. Українське фентезі для підлітків та дітей старшого шкільного віку. Романи Дари Корній «Гонимарник» та «Крила кольору хмар», характер конфлікту у творах, тема кохання, боротьби добра і зла. Специфіка образів-символів.
- Тема 7. Творчість Сашка Дерманського. Проблематика та художня модель фантастичного світу у повістях «Король буків, або Таємниця Смарагдової Книги», «Танок чугайстра», «Царство Яблукарство».
- Тема 8. Проблематика та основні мотиви творів О. Захарченко («Хутір») та Н. Дев'ятко («Легенда про юну весну»).
- Тема 9. Проблематика та основні мотиви творів Мії Марченко «Місто тіней», О. Дорожавець «Старий будинок», П. Багряної «Вітрова гора».
- Тема 11. Проблематика та тема дорослішання у повістях Н. Довгопол «Привиди готелю «Едельвейс»», «Карпатська казка, або За десять днів до Купала».
- Тема 12. Жанр детективу в українській літературі: твори Ірен Роздобудько, Ірини Жиленко та Андрія Кокотюхи.
- Тема 13. Пригодницька література. Творчість Всеволода Нестайка, Галини Малик, Олександра Гавроша, Лесі Вороніної.
- Тема 13. Жанр наукової фантастики в українській літературі. Творчість Василя Бережного. Сюжет, проблематика, специфіка фантастичних мотивів та образів у повістях «Археоскрипт», «Лабіринт», «Сакура» та в оповіданні «Повітряна лінза».
- Тема 14. Жанр антиутопії, художня модель майбутнього у романі Марини та Сергія Дяченків «Лана».
- Тема 15. Тема кохання та руйнування стереотипів у романі «Ритуал» Марини та Сергія Дяченків.
- Тема 16. Фентезійні романи циклу «Часодії» та «Чароділ» Наталії Щерби. Мотив психологічної ініціації підлітка.

Назва дисципліни	Теорія і практика літературознавчого дослідження
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Курс (рік) навчання	2
Семестр	Осінній/весняний
Мова викладання	українська
Передумови для вивчення	Вступ до літературознавства Світовий літературний процес Український літературний процес
Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни	Кафедра української літератури
Інформаційне забезпечення	робоча програма дисципліни; підручники та посібники: Зборовська Н. Код української літератури: Проект психоісторії новітньої української літератури: монографія. Київ, 2006. 304 с. Марко В. Аналіз художнього твору. Київ, 2013. Насенко М. Історія українського літературознавства і критики. навч. посібник. Київ: Видавничий центр „Академія”, 2010. Пахаренко В. Українська поезика. Черкаси, 2009. Ференц Н. Основи літературознавства. Ужгород, 2011. матеріали на базі Наукової бібліотеки УжНУ, ЗОНУБ ім.Ф.Потушняка, інших бібліотек області, сервіси Google; інтернет-ресурси
Форма проведення занять	Лекції, практичні заняття
Форма семестрового контролю	Залік

Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності):

- здатність застосовувати знання у процесі професійної діяльності;
- здатність до пошуку, оволодіння сучасними знаннями та інформаційними технологіями;
- здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу, вироблення власної дослідницької стратегії і реалізації її у професійній діяльності.
- здатність дотримуватись принципів академічної доброчесності;
- здатність здійснювати філологічний аналіз літературних текстів на рівні взаємодії змісту і форми, визначення особливостей літературних напрямів та впливів стилю доби на індивідуальний стиль письменника;
- знання основних прийомів написання наукових текстів;
- знання видів та загальних принципів творчості, особливостей творчого процесу письменника;
- знання принципів аналізу художнього твору у єдності змістових і формальних чинників;
- знання методів дослідження поезики прозового тексту;
- вміння проводити науково-дослідницьку роботу в галузі літературознавства, залучаючи до аналізу творчість знакових митців в історії розвитку українського та світового письменства.

Короткий зміст дисципліни (що буде вивчатися, перелік тем):

- Тема 1. Вступ. Предмет і завдання курсу. Літературознавство як наука.
- Тема 2. Специфіка науково-дослідницької роботи. Принципи академічної доброчесності.
- Тема 3. Методи літературознавчого аналізу художніх творів.
- Тема 4. Аналіз художнього твору в родо-жанровому аспекті.
- Тема 5. Аналіз художніх творів у стильовому аспекті.
- Тема 6. Етапи науково-дослідницької роботи.
- Тема 7. Види наукових текстів (тези, стаття, монографія).
- Тема 8. Виступ і доповідь на науковій конференції.
- Тема 9. Курсова робота з українського літературного процесу та специфіка її написання.

Назва дисципліни	Українська культура: основні напрями розвитку мистецтва
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Курс (рік)навчання	2
Семестр	Осінній/весняний
Мова викладання	Українська
Передумови для вивчення	Український літературний процес
Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни	Кафедра української літератури
Інформаційне забезпечення	Наукова бібліотека УжНУ, ЗОНУБ ім.Ф.Потушняка, філіал ЗОХМ ім.Й.Бокшая «Народний літературний музей Закарпаття», мережа бібліотек області, платформи Moodle, Google Meet та ін.
Форма проведення занять	Лекції, практичні
Форма семестрового контролю	Залік

Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності):

- *Уміє* оперувати базовими категоріями та поняттями спеціальності.
- *Уміє* працювати з інформацією з різних джерел, критично аналізувати й інтерпретувати її впорядковувати, класифікувати, систематизувати.
- *Уміє* використовувати мову(и), що вивчається(ються), в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.

Короткий зміст дисципліни (що буде вивчатися, перелік тем):

- Тема 1. Поняття «культура». Культура в філософії і житті людини.
- Тема 2. Розвиток української архітектури. Дерев'яне зодчество Закарпаття – лемківська, бойківська, гуцульська церкви.
- Тема 3. Особливості розвитку скульптурного мистецтва в Україні.
- Тема 4. Український живопис: епохи, стилі, теми, жанри, колористика. Закарпатська школа живопису.
- Тема 5. Гравюра й естамп. Творчість Тараса Шевченка. Естамп і сучасне оформлення книжок.
- Тема 6. Театральне мистецтво України. Становлення професійного театру на Закарпатті.
- Тема 7. Українська музика: епохи, стилі, постаті.
- Тема 8. Розвиток українського кінематографу.
- Тема 9. Українська література в контексті загальнонаціонального культурного простору.

3 курс

Назва дисципліни	Прозова майстерня й техніки сторителінгу
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Курс (рік)навчання	2
Семестр	осінній/весняний
Обсяг дисципліни у кредитах	4 кредити
Мова викладання	Українська
Передумови для вивчення	Український літературний процес Світовий літературний процес
Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни	Кафедра української літератури
Інформаційне забезпечення	робоча програма дисципліни; підручники та посібники: • Гаврилов Сергій. Всі крапки над «і»сторією. Сторителінг для сценаристів, письменників та блогерів. Київ: Rabulum, 2019. • Золотковська Таїс. Пиши. Легкий шлях від ідеї до книжки. Київ, 2018. 272 с. • Лівін Марк. Сторителінг для очей, вух і серця. Київ: Наш формат, 2020. 184 с. 296 с. • Марко В. Аналіз художнього твору. Київ, 2013. • Маєр Д. WORKFLOW. Практичний посібник до творчого процесу. Київ: ArtHuss, 2022. 304 с. • Стопп Вілл. Наука сторителінгу. Чому історії впливають на нас і як ними впливати на інших. Київ: Наш формат, 2022. 224 с. • матеріали на базі Наукової бібліотеки УжНУ, ЗОНУБ ім.Ф.Потушняка, інших бібліотек області, сервіси Google; інтернет-ресурси
Форма проведення занять	Лекції, практичні, семінарські заняття
Форма семестрового контролю*	Залік

Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності):

- здатність усвідомлювати специфіку словесного самовираження та роль художньої прози в культурному й освітньому просторі;
- знання основних закономірностей поезики епічних творів, принципів побудови наративу, композиції, хронотопу;
- уміння працювати з різними жанрами прози (оповідання, новела, повість, роман), враховуючи їх структурні особливості;
- здатність застосовувати техніки сторителінгу (сюжетні архетипи, драматургійні моделі, кліфхенгери, сюжетні повороти, «гачок» для читача) у власних текстах;

- уміння конструювати переконливих персонажів, вибудовувати їх мотивацію, внутрішні конфлікти та траєкторію розвитку;
- здатність працювати з оповідачем і точкою зору, обирати адекватну наративну стратегію;
- уміння створювати емоційно насичені тексти, формувати напругу й утримувати увагу читача;
- знання сучасних тенденцій у літературі та мистецтві, розуміння їх впливу на оновлення форматів прози;
- здатність працювати з нон-фікшн текстами, поєднувати документальність і художність;
- уміння використовувати цифрові формати сторителінгу (блоги, соцмережі, серіальні тексти) для творчого самовираження;
- здатність редагувати власні й чужі тексти з урахуванням стилістичних, композиційних і мовних вимог;
- уміння аналізувати сучасний книжковий ринок, розуміти принципи маркетингу та просування авторського продукту;
- здатність презентувати власні тексти, брати участь у фаховому обговоренні, аргументувати творчі рішення;
- здатність дотримуватися принципів академічної доброчесності та авторського права;
- готовність інтегрувати навички сторителінгу у професійну діяльність.

Короткий зміст дисципліни (що буде вивчатися, перелік тем):

- **Тема 1.** Словесне самовираження: художня проза як спосіб комунікації та самоідентифікації.
- **Тема 2.** Творча лабораторія прозаїка: пошук ідей, робота з досвідом, щоденники, чернетки.
- **Тема 3.** Поетика епічних творів: наратив, композиція, хронотоп.
- **Тема 4.** Жанрова система прози: оповідання, новела, повість, роман.
- **Тема 5.** Від короткої форми до роману: структурні моделі тексту.
- **Тема 6.** Основи сторителінгу: структура історії, типові сюжетні архетипи.
- **Тема 7.** Сюжет і конфлікт у сторителінгу: побудова напруги та драматургії.
- **Тема 8.** Техніки сторителінгу: гачок, кульмінація, сюжетні повороти, кліфхенгери.
- **Тема 9.** Персонаж у сторителінгу: мотивація, трансформація, внутрішній конфлікт.
- **Тема 10.** Оповідач і точка зору: наративні стратегії у прозі.
- **Тема 11.** Мова і стиль у сторителінгу: діалог, підтекст, художня деталь.
- **Тема 12.** Сучасні тренди в мистецтві та їхній вплив на оновлення форматів прози.
- **Тема 13.** Нон-фікшн і сторителінг: документальна історія як художній текст.
- **Тема 14.** Цифровий сторителінг: блоги, соцмережі, серіальні тексти, мультимедійні формати.
- **Тема 15.** Книжковий ринок і сторителінг: видавництва, маркетинг, просування авторського продукту. Практичний проєкт.

Назва дисципліни	Українська література західного порубіжжя
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Курс (рік)навчання	3
Семестр	Осінній/весняний
Мова викладання	Українська
Передумови для вивчення	Вступ до літературознавства Український літературний процес
Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни	Кафедра української літератури
Інформаційне забезпечення	1.Ігнатович О. Світ села в оповіданні Корнелія Регуша "Ложечка". Науковий вісник Ужгородського університету. Серія Філологія. Ужгород, 2019. № 1 (41). С.129-133. 2.Ігнатович О. Особливості сюжетотворення повісті "Площа" Сергія Степи. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія Філологія. Ужгород, 2019. 2 (42). С.149-155. 3.Ігнатович О. Роман Сергія Степи "Дерево Дірака": поетика заголовка. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія Філологія, Ужгород, 2021. № 1 (45). С.535-541. 4.Ігнатович О. Гіркий присмак...: передмова. Яцканин І. Гіркий присмак пищавки: оповідання. Ужгород, 2021. С.5-10. 5.Ігнатович О. Preambulus: передмова. Степа С. Ген: роман. Ужгород, 2021. С.5-8. Наукова бібліотека УжНУ, ЗОНУБ ім.Ф.Потушняка, філіал ЗОХМ ім.Й.Бокшая «Народний літературний музей», мережа бібліотек області, платформи Moodle, Google Meet та ін.
Форма проведення занять	Лекції, практичні
Форма семестрового контролю	Залік

Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності):

- *Уміє* оперувати базовими категоріями та поняттями спеціальності.
- *Уміє* ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.
- *Знає й розуміє* систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію мови (мов) і літератури (літератур), що вивчаються, і вміти застосовувати ці знання в професійній діяльності
- *Застосовує* різні види аналізу й інтерпретує твори української та зарубіжної художньої літератури й усної народної творчості, визначати їхню специфіку й місце в літературному процесі (відповідно до обраної спеціалізації).
- *Здійснює* лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.

Короткий зміст дисципліни (що буде вивчатися, перелік тем):

- Тема 1. Українське літературне життя Словаччини ХХ століття та розвиток красномого письменства на сучасному етапі.
- Тема 2. Художня своєрідність малої прози Івана Яцканина.
- Тема 3. Філософські мотиви малої прози Єви Бісс.
- Тема 3. Поетика малої прози Василя Даця.
- Тема 4. Поетичний світ Степана Гостиняка.
- Тема 5. Жанр мініатюри у творчості Мілана Бобака.
- Тема 6. Український літературний простір Угорщини. Прозова творчість Сергія Степи.
- Тема 7. Образна система лірики Валентини Зінченко.
- Тема 8. Розвиток української літератури Румунії на сучасному етапі: художні особливості української новелістики Румунії.
- Тема 9. Художній світ малої прози Корнелія Регуша.
- Тема 10. Концепт іронії долі у прозі Корнелія Ірода.
- Тема 11. Творчість Івана Ковача: поезія і проза.
- Тема 12. Михайло Гафія Трайста: літературний портрет.
- Тема 13. Сучасний стан української літератури в Польщі (Іван Златокудря, Юрій Гаврилюк, щорічник “Український літературний провулок”).
- Тема 14. Поетичний світ Тадея Карабовича.
- Тема 15. Ліричне слово Мілі Лучак.
- Тема 16. Стан і розвиток перекладацької справи на землях західного порубіжжя.

Назва дисципліни	Казка, малюнок і психоаналіз
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Курс (рік) навчання	3
Семестр	Осінній/весняний
Мова викладання	Українська
Передумови для вивчення дисципліни	Український і світовий фольклор Світовий літературний процес
Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни	Української літератури
Інформаційне забезпечення	Монографії: 1. Тиховська О. Українська народна чарівна казка: психоаналітичний аспект. Монографія. Видання друге, доповнене. Київ: Видавництво Ростислава Бурлаки, 2023. 416 с. 2. Тиховська О. Магія та міфологія в українському фольклорі Закарпаття: етнопсихологічний аспект. Монографія. Ужгород: Рік-У, 2021. 512 с. Методичний посібник: 3. Тиховська О. Методичний посібник з курсу «Психоаналітичні засади фольклору». Ужгород: Вид-во «ПП Данило С.І.», 2011. 35 с. Презентації, наукові публікації
Форма проведення занять	Лекції, семінарські заняття
Форма семестрового контролю	Залік

Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності):

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати**:

- що таке архетипи колективного несвідомого і як вони об'єктивуються в казках і міфах,
- специфіку метафоричної ініціації героїв у казках,
- поняття буквалізації метафори,
- зв'язок казок зі сновидіннями,
- що таке казокотерапія, індивідуація, психологічна ініціація,
- вплив казок на розвиток дитини, її становлення як особистості.

вміти:

- застосовувати психоаналітичний метод дослідження до фольклорних творів (міфів та чарівних казок),
- виявляти особливості об'єктивації архетипів Самості, Тіні, Аніми/Анімуса, архетипу матері в чарівних казках,
- аналізувати психологічне підґрунтя мотиву складних випробувань у казках, його зв'язок з ритуалом ініціації (чоловічої чи жіночої).

Короткий зміст дисципліни (що буде вивчатися, перелік тем):

- **Тема 1.** Теорії вчених-юнгіанців про зв'язок фольклорних творів з психоаналізом. Об'єктивація архетипів у чарівних казках та міфах.

- **Тема 2.** Основи ізотерапії та казкотерапії. Архетипи К. Г. Юнга в чарівних казках, міфах, сновидіннях.
- **Тема 3.** Малюнок як спосіб самопізнання. Архетип Тіні. Відображення власної позитивної та негативної Тіні через малюнок, складання казки про Тінь. Тінь у сновидіннях.
- **Тема 4.** Робота з архетипом відьми. Малюємо відьму, аналізуємо власний малюнок, складаємо казку про відьму. Аналізуємо образ відьми в народних казках та сновидіннях.
- **Тема 5.** Робота з архетипом Анімус (учасники групи дівчата). Малюємо уявний образ ідеального чоловіка та демонічного коханця (позитивний та негативний Анімус). Аналізуємо сюжет казки «Синьобородий пан» та дотичні до неї власні сновидіння. Складаємо казку про звільнення від токсичних/аб'юзивних стосунків.
- **Тема 6.** Робота з архетипом Аніма (учасники групи хлопці). Малюємо уявний образ ідеальної жінки та демонічної коханки (позитивна та негативна Аніма). Складаємо казку про подолання демонічної жінки. Аналізуємо сюжет японської казки «Сніговиця» та дотичні до неї власні сновидіння.
- **Тема 7.** Робота з архетипом дитини. Аналіз казки «Гидке каченя». Осмислення процесу дорослішання й подолання комплексу неповноцінності. Малюємо свою внутрішню дитину. Складаємо казку про подолання комплексу неповноцінності, зустріч з внутрішньою дитиною, діалог з внутрішньою дитиною.
- **Тема 8.** Метафоричний сценарій життя жінки в казках "Русалонька" та «Жінка-скелет». Осмислення жертви заради кохання («Русалонька») та зцілення коханням («Жінка-скелет»). Аналіз образів-символів: серце-барабан, сльоза, кістки, голос. Складання продовження казки «Русалонька» в позитивному аспекті.
- **Тема 9.** Робота з почуттям страху. Малюємо власний страх. Складаємо казку про подолання страху, проводимо паралель до сновидінь, які викликають жах.
- **Тема 10.** Аналіз казки «Червоні черевички». Типи одержимості, способи їх подолання. Складання казок про звільнення від одержимості. Малюнок, який відображає це звільнення.
- **Тема 11.** Архетип Самості, Образ мудрого старого/мудрої старої в казках та міфах. Аналіз казки «Дідо-всевідо», сонце – як уособлення Самості. Мандала як відображення Самості. Малюємо мандали, аналізуємо малюнки. Складаємо казку про зустріч з мудрецем – метафоричне відображення психологічної ініціації.
- **Тема 12.** Тварина як уособлення інстинктивної Тіні. Малюємо власну інстинктивну Тінь, складаємо казку про її допомогу в пошуках щастя. Аналізуємо символіку тварин, птахів – героїв складених казок.
- **Тема 13.** Психоаналітична інтерпретація казки «Попелюшка» та її варіантів (казки про пасербицю та мачуху-відьму). Психологічна ініціація дівчини, пошук власної ідентичності, конфлікт з Тінню. Сценарій Попелюшки в реальному житті.
- **Тема 14.** Образи богів та богинь як уособлення нашого «Я». Робота з метафоричними картами.

Назва дисципліни	Українська літературна періодика
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Курс (рік)навчання	3
Семестр	осінній/весняний
Обсяг дисципліни у кредитах	4 кредити
Мова викладання	Українська
Передумови для вивчення	Вступ до літературознавства Світовий літературний процес Український літературний процес
Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни	Кафедра української літератури
Інформаційне забезпечення	робоча програма дисципліни; підручники та посібники: • Наєнко М. Історія українського літературознавства і критики. навч. посібник. Київ: Видавничий центр „Академія”, 2010. • Історія української літератури: XX – поч. XXI ст.: навч. посіб. у 3 т. / за ред. В. І. Кузьменко. Київ: Академвидав, 2013–2017. • Іванова О. А. Літературно-мистецька періодика в соціально-комунікаційному просторі України початку XXI століття: дис. д-ра наук із соц. комунік. : 27.00.01 / Одеський національний університет ім. І. І. Мечникова. Одеса, 2010. 462 с • Гусейнов Г. Дж. «Склянка Часу», «Четвер», «Молода Україна» та інші забуті. Кілька зауваг до ситуації з вітчизняними літературними журналами. Літературна Україна. 2012. № 13. С. 6–7. • Левицька О. С. Літературно-художні часописи в сучасному літературному дискурсі. Поліграфія і видавнича справа. 2011. № 1. С. 33-43. • матеріали на базі Наукової бібліотеки УжНУ, ЗОНУБ ім.Ф.Потушняка, інших бібліотек області, сервіси Google; інтернет-ресурси • телеграм-канал «Українська літературна критика» https://t.me/litkrytyka
Форма проведення занять	Лекції, практичні заняття
Форма семестрового контролю*	Залік

Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності):

- здатність застосовувати знання у процесі професійної діяльності;
- здатність до пошуку, оволодіння сучасними знаннями та інформаційними технологіями;

- здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу, вироблення власної дослідницької стратегії і реалізації її у професійній діяльності.
- здатність дотримуватись принципів академічної доброчесності;
- знання специфіки розвитку української суспільної преси та літературної періодики;
- вміння орієнтуватися в історії розвитку української літературної періодики;
- вміння проводити науково-дослідницьку роботу в галузі літературознавства;
- вміння критично оцінювати медіатексти профільної тематики.

Короткий зміст дисципліни (що буде вивчатися, перелік тем):

- **Тема 1.** Періодика як соціокультурне явище: роль у формуванні суспільної думки та літературного процесу.
- **Тема 2.** Витоки української літературної періодики: перші часописи та їх значення.
- **Тема 3.** Українська літературна періодика ХІХ – початку ХХ століття.
- **Тема 4.** Літературні журнали радянського періоду: ідеологія, цензура, альтернативні практики.
- **Тема 5.** Періодика 1990–2000-х років: нові формати, тематика, трансформація функцій.
- **Тема 6.** Перехід літературної періодики в онлайн-простір: сайти, платформи, соцмережі.
- **Тема 7.** Українська літературна періодика ХХІ століття: ключові видання, напрями, автори.
- **Тема 8.** Жанрова палітра літературних часописів: рецензія, есе, інтерв'ю, огляд.
- **Тема 9.** Алгоритм створення медіатексту на матеріалі сучасних літературних видань.
- **Тема 10.** Практичний модуль: аналіз, редагування та створення власного медіатексту.

Назва дисципліни	Празька поетична школа
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Курс (рік) навчання	3
Семестр (осінній/весняний)	Осінній/весняний
Мова викладання	українська
Передумови для вивчення дисципліни	Український літературний процес
Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни	кафедра української літератури
Інформаційне забезпечення	робоча програма дисципліни, підручник, навчальні посібники, методичні посібники, інтернет-платформи.
Форма проведення занять	лекції/практичні
Форма семестрового контролю	залік

Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності)

Знати: процес, умови, причини виникнення та формування такого явища, як «Празька школа»; біографічні відомості та творчість письменників-репрезентантів Празької школи; жанрово-стильову специфіку літератури митців-пражан, її тенденції в еміграційній літературі наступних років.

Вміти: аналізувати та узагальнювати літературно-естетичні явища; визначати основні закономірності культурного та літературного процесу; аналізувати художні твори письменників-пражан.

Короткий зміст дисципліни (що буде вивчатися, перелік тем): дисципліна «Празька поетична школа» дає студентам знання про український літературний процес української еміграції, особливості художнього дискурсу митців празької школи, поглиблює знання з основного курсу, удосконалює практичні навички літературознавчого аналізу в шкільному вивченні.

- Історія української еміграції.
- Літературні організації української еміграції 20-40-х років ХХ ст. (празька група, «Танк», «Ми», МУР).
- Празька школа: ідейно-стильові орієнтири, персоналії.
- Життєвий і творчий шлях Є.Маланюка. Є.Маланюк – дослідник української літератури.
- Світоглядні, естетичні засади Є. Маланюка (праці «Малоросійство», «Нариси з історії нашої культури»).
- Україна в ліриці Є.Маланюка.
- Мотив митця і мистецтва в поетичній творчості Є. Маланюка.
- Ю. Дараган як поет Празької школи.
- Жанрово-стильова специфіка, провідні мотиви творчості Ю. Дарагана (зб. «Сагайдак»).
- Ю. Клен (Освальд Бурггардт) як представник української неокласики. Життєві і творчі шляхи поета.
- Поетична творчість Юрія Клена (Освальда Бурггардта) емігрантського періоду.
- Творчість О. Стефановича.
- Поетична творчість Л. Мосендза (зб. «Зодіак», поеми «Вічний корабель», «Канітферштан» «Волинський рік»).

- Життєва і творча доля Олени Теліги.
- Ідейно-естетичні засади творчого стилю О.Теліги в контексті Празької школи.
- Праця Д. Донцова «Поетка вогняних меж».
- Мотиви та ключові образи лірики О. Теліги: громадянські мотиви, мотив ролі жінки в родині та суспільстві, любовні мотиви, лірика вітаїзму.
- Поезія О. Лятуринської, наукова рецепція творчості. Тематика збірок празького періоду («Гусла», «Княжа емаль»).
- Мотиви, ідейно-стильова палітра збірок заокеанського періоду О. Лятуринської (проза, зб. дит. віршів «Бедрик», друга зб. «Княжої емалі», зб. «Веселка»).
- Поетична творчість Наталі Лівицької-Холодної: основні мотиви збірок празького періоду: «Вогонь і попіл», «Сім літер».
- Лірика Наталі Лівицької-Холодної заокеанського періоду: «Поезії старі й нові», «Перекотипале», «Остання дія».
- Лірика закарпатських поетів-празжан. І. Ірлявський (Рошко): зб. «Голос Срібної землі», «Моя весна», «Вересень», «Брості».
- І. Колос (Кошан). Стан дослідження творчості. Зб. «Молоді мої дні»: мотиви, стильова специфіка.
- Методика вивчення біографії митця. Презентація життєпису письменника.
- Виразне читання поетичних творів.
- Конкурс виразного читання поетичних творів.

Назва дисципліни	Кіносценарій як літературна творчість
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Курс (рік)навчання	4
Семестр	Осінній/весняний
Мова викладання	Українська
Передумови для вивчення	Вступ до літературознавства Світовий літературний процес Український літературний процес
Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни	Кафедра української літератури
Інформаційне забезпечення	робоча програма дисципліни; підручники та посібники: 1. Безклубенко С. Д. Відеологія. Основи теорії екранних мистецтв. Київ: Альтерпрес, 2004. 328 с. 2. Брюховецька Л. І. Література і кіно: проблеми взаємин : Літ.-критич. нарис. Київ: Рад. письменник, 1988. 183 с. 3. Дубініна О. Екранізація літературного твору: специфіка інтермедіального перекодування. <i>Література на полі медій</i> : збірник наукових праць / ред. Т.І. Гундорова, Г.М. Сиваченко. Київ : Інститут літератури ім. Т.Г. Шевченка, 2018. С. 415–445. 4. Іллєнко Ю. Парадигма кіно. Київ: Абрис, 1999. 416 с. 5. Ткаченко А. Кіноепопея про Т. Шевченка в освітньому процесі / У співавт., <i>Шевченкознавчі студії</i>. Вип. 1 (24). 2021. С. 102-121 6. Ткаченко Т. Історія української кінолітератури (10 – 80-ті роки ХХ ст.) : Навч.-методич. комплекс. Київ: КНУ ім. Тараса Шевченка, 2004. 23 с. матеріали на базі Наукової бібліотеки УжНУ, ЗОНУБ ім.Ф.Потушняка, інших бібліотек області, сервіси Google; інтернет-ресурси Телеграм-канал «Література і кіно»: https://t.me/literaturakino
Форма проведення занять	Лекції, практичні заняття
Форма семестрового контролю	Залік

Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності):

- здатність застосовувати знання у процесі професійної діяльності у закладах освіти різних рівнів акредитації;
- здатність до пошуку, оволодіння сучасними знаннями та інформаційними технологіями;
- здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу, вироблення власної дослідницької стратегії і реалізації її у професійній діяльності.
- здатність дотримуватись принципів академічної доброчесності;
- знання основних мистецтвознавчих термінів і понять;

- володіння навичками постійного поповнення базових знань та навичок, здобутих протягом п'ятих попередніх семестрів;
- вміння застосовувати на практиці навички філологічного аналізу та інтерпретації різножанрових мистецьких текстів;
- вміння застосовувати критичне мислення в освітній діяльності в закладах освіти.

Короткий зміст дисципліни (що буде вивчатися, перелік тем):

Мета: ознайомити здобувачів з основними прийомами й засобами написання сценаріїв художніх та документальних фільмів, із наявними ресурсами, перспективами опрацювання методик порівняльного аналізу інтермедіального перекодування літературного тексту в кінотекст (насамперед на матеріалі екранізації творів української класичної літератури) та особливостями їх впливу на вироблення сучасного літературно-мистецького освітнього канону. Прагматична мета - стимулювати спроби студентів до написання власних сценаріїв.

Кінематограф як один із найвпливовіших чинників аудіовізуального впливу має кардинально формувати світогляд, систему націоментальних засад, на відчуття власної історії, ідентичності. Тимчасом пересічні українські реципієнти, ба навіть гуманітарії, майже не обізнані з українським кіно, не кажучи вже про відсутність системних знань про наше кіномистецтво, якому вже понад 120 років. Український кіно- і телепростір наповнений переважно чужими фільмами. У мережах інтернету наше кіно також представлене вкрай мало. Дисципліна покликана прислужитися заповненню цих прогалин, зокрема завдяки ознайомленню з основами кіносценарної майстерності, зі здобутками в екранізації творів української літературної класики та в їх проєкції на сучасність. Набуті знання, уміння, компетентності мають відповідати й потребам замовників, адже нині означилась і протилежна тенденція – зростання суспільного запиту на українське кіно та його активне відродження.

4 курс

Назва дисципліни	Інтермедіальні студії
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Курс (рік) навчання	4
Семестр	осінній/весняний
Обсяг дисципліни у кредитах	4 кредити ЄКТС
Мова викладання	Українська
Передумови для вивчення дисципліни	Український літературний процес; історія світової літератури; історія та культура України
Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни	кафедра української літератури
Інформаційне забезпечення	необмежений доступ до мережі інтернет; наукова бібліотека, читальні зали; платформи Moodle, Google Meet та ін.
Форма проведення занять	лекції та практичні заняття
Форма семестрового контролю	Залік

Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності):

студент повинен **знати**:

- специфіку художньої літератури як виду мистецтва;
- основні етапи розвитку інтермедіальних студій;
- особливості взаємозв'язку літератури і музики;
- прояви взаємодії літератури і візуальних видів мистецтв (живопису, скульптури, архітектури);
- взаємозв'язок літератури та театру, літератури та кіно.

уміти:

- здійснювати аналітичний огляд наукових досліджень щодо проблем інтермедіального аналізу художнього твору;
- проводити науково-дослідницьку роботу в галузі інтермедіального аналізу творів різних жанрів;
- здійснювати компаративний аналіз.

Короткий зміст дисципліни (що буде вивчатися, перелік тем):

Предмет і завдання спецдисципліни. Література та інші види мистецтва. Поняття про інтермедіальність як явище мистецтва. Теоретичні аспекти інтермедіального аналізу. Основні категорії інтермедіальності. Взаємодія літератури та візуальних видів мистецтв (живопису, скульптури, архітектури). Взаємозв'язок музики і літератури. Література й театральне мистецтво. Кінематограф і література: кіноінтерпретація художнього твору та кінематографічний стиль у літературі.

Назва дисципліни	Мала проза письменників-шістдесятників
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Курс (рік) навчання	4
Семестр	Осінній /весняний
Обсяг дисципліни у кредитах	4 кредити ЄКТС
Мова викладання	Українська
Передумови для вивчення дисципліни	Український літературний процес, вступ до літературознавства
Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни	кафедра української літератури
Інформаційне забезпечення	необмежений доступ до мережі інтернет; наукова бібліотека, читальні зали; платформи Moodle, Google Meet та ін.
Форма проведення занять	лекції та практичні заняття
Форма семестрового контролю	Залік

Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності):

студент повинен знати:

- загальні тенденції літературного процесу другої половини XX ст.,
- жанрово-стильове розмаїття малої прози зазначеного періоду;
- роль шістдесятників у процесі оновлення жанрів малої прози;
- основні здобутки письменників-шістдесятників

уміти:

- проводити науково-дослідницьку роботу в галузі аналізу творів малих епічних жанрів;
- писати наукові доповіді, виголошувати їх;
- рецензувати наукові праці;
- проводити типологічні зіставлення та системний аналіз художнього твору.

Короткий зміст дисципліни (що буде вивчатися, перелік тем):

Предмет і завдання спецдисципліни. Суспільно-політичні умови розвитку літератури в другій половині XX ст. Особливості розвитку малої прози. Місце прозаїків-шістдесятників в українському літпроцесі. Психологізм та ліризм новелістики Григора Тютюнника. Біографія та світобачення письменника. Галерея образів у прозі митця. Проблематика та поетика новели «Дивак». Методи аналізу новели "Три зозулі з поклоном". Тематичне та стильове розмаїття малої прози Євгена Гуцала. Психологічна функція пейзажу в новелістиці прозаїка. Проблема "вічних цінностей" в оповіданнях Є. Гуцала. Майстерність письменника в розкритті дитячої психології. Художні особливості новелістики Василя Симоненка. Традиції і новаторство в малій прозі автора. Проблематика новел письменника. Особливості поетики оповідань Валерія Шевчука. Фольклорно-міфологічна основа, притчевість та філософська наповненість малої прози письменника. Ідейно-художня своєрідність малої прози Володимира Дрозда. Життєвий і творчий шлях письменника. Новаторський характер прози В. Дрозда. Художня умовність як одна з прикметних ознак творчого доробку митця. Новелістика Н. Бічуї. Мала проза М. Вінграновського та Р. Іваничука.

Назва дисципліни	Текстологія
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Курс (рік) навчання	4
Семестр	Осінній/весняний
Мова викладання	Українська
Передумови для вивчення дисципліни	Вступ до літературознавства; український літературний процес.
Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни	кафедра української літератури
Інформаційне забезпечення	необмежений доступ до мережі інтернет; наукова бібліотека, читальні зали; платформи Moodle, Google Meet та ін.
Форма проведення занять	лекції та практичні заняття
Форма семестрового контролю	Залік

Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності):

Студент повинен **знати**:

- історію становлення текстології як науки;
- основні напрямки розвитку текстологічних досліджень;
- ключові поняття й методи вивчення історії тексту;
- основи едиції (типи і види видань, етапи видавничої підготовки, принципи укладання і технології видання);
- термінологічний апарат сучасної текстології.

Уміти:

- використовувати текстологічні й джерелознавчі матеріали у процесі інтерпретації літературних творів та вивчення історії літератури;
- використовувати в літературознавчих дослідженнях архівні матеріали;
- здійснювати наукове й художнє редагування тексту, коректуру;
- здійснювати едиційну підготовку тексту.

Короткий зміст дисципліни (що буде вивчатися, перелік тем):

- Текстологія як теоретико-літературна дисципліна.
- Історія текстологічних студій.
- Українська текстологічна думка.
- Теорія тексту. Інтертекст. Метатекст. Гіпертекст.
- Генетична критика.
- Текстологічна робота редактора. Наукова едиція. Основний текст та етапи роботи з ним. Варіанти та редакції тексту.
- Атрибуція й аттестеза тексту.
- Текстологічний підхід до вивчення спадщини українських класиків.

Назва дисципліни	Поетична творчість Петра Скунця
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Курс (рік) навчання	4
Семестр	Осінній/весняний
Мова викладання	Українська
Передумови для вивчення	Український літературний процес
Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни	Кафедра української літератури
Інформаційне забезпечення	1. Ігнатович О. Синхромія: монографія. Ужгород, 2019. 296 с. 2. Ігнатович О. Творчість Петра Скунця: на перехресті епох. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія Філологія. Ужгород, 2022. №2 (48) С.12-18; Наукова бібліотека УжНУ, ЗОНУБ ім.Ф.Потушняка, філіал ЗОХМ ім.Й.Бокшая «Народний літературний музей», мережа бібліотек області, платформи Moodle, Google Meet та ін.
Форма проведення занять	Лекції, практичні
Форма семестрового контролю	Залік

Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності):

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач:

- *Уміє оперувати* базовими категоріями та поняттями спеціальності.
- *Уміє* ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.
- *Знає й розуміє* систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію мови (мов) і літератури (літератур), що вивчаються, і вміти застосовувати ці знання в професійній діяльності
- *Застосовує* різні види аналізу й інтерпретує твори української та зарубіжної художньої літератури й усної народної творчості, визначати їхню специфіку й місце в літературному процесі (відповідно до обраної спеціалізації).
- *Здійснює* лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.

Короткий зміст дисципліни (що буде вивчатися, перелік тем):

Тема 1. Епоха шістдесятництва – історичний та мистецький аспекти.

Тема 2. Рання творчість Петра Скунця.

Тема 3. Поетика збірки «Полюси Землі».

Тема 4. Філософські мотиви збірки «Погляд».

Тема 5. Художня своєрідність поеми Петра Скунця «На границі епох».

Тема 6. Громадянські мотиви поеми П.Скунця «Розп'яття».

Тема 7. Перекладацький доробок Петра Скунця.

Тема 8. Поетика книги Петра Скунця «Розрив-трава».

Тема 9. Ідейно-художня своєрідність збірки Петра Скунця «Сейсмічна зона».

Тема 10. Збірка Петра Скунця «Спитає себе».

Тема 11. Книга вибраного Петра Скунця «Один» – проблематика, поетика.

Тема 12. Мотиви поезії П.Скунця останнього періоду.

Назва дисципліни	Етнопсихологічні аспекти міфології
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Курс (рік) навчання	4
Семестр	Осінній/весняний
Мова викладання	Українська
Передумови для вивчення дисципліни	Український і світовий фольклор
Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни	Української літератури
Інформаційне забезпечення	Монографії: 1. Тиховська О. Магія та міфологія в українському фольклорі Закарпаття: етнопсихологічний аспект. Монографія. Ужгород: Рік-У, 2021. 512 с. 2. Тиховська О. Українська народна чарівна казка: психоаналітичний аспект. Монографія. Видання друге, доповнене. Київ: Видавництво Ростислава Бурлаки, 2023. 416 с. 3. Тиховська О. Замовляння та магічні ритуали як специфічні способи вираження лінгвального та екстралінгвального аспектів комунікації / Лінгвальний та екстралінгвальний аспекти комунікації в мультикультурному середовищі Закарпаття: <i>монографія</i>. Ужгород: РІК-У, 2021. С. 281-323. Методичні посібники: 2. Методичний посібник з курсу «Етнопсихологічні аспекти міфології». Ужгород: Вид-во «ПП Данило С.І.», 2011. 52 с. 3. Навчально-методичний посібник «Етнопсихологічні аспекти міфології» (матеріали лекцій). Ужгород: Рік-У, 2020. 82 с. Презентації, наукові публікації
Форма проведення занять	Лекції, практичні заняття
Форма семестрового контролю	Залік

Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності):

у результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати**:

- завдання, мету, предмет етнопсихології як науки, усвідомлювати її зв'язок з міфологією;
- виявляти у світових міфах архетипні образи та сюжети, бачити їх зв'язок з процесом становлення особистості та людства;
- різновиди міфологічних образів, їх семантику та роль у відображенні української ментальності та психології окремої людини;
- трактування календарної обрядовості крізь призму теорій К.-Г. Юнга, Дж. Фрезера, Е. Нойманна та М. Еліаде;

- що таке архетип Тіні, як він об'єктивується в українській міфології в образах дводушників;
- етнопсихологічну специфіку магічних ритуалів, які супроводжували календарні та родинні свята;
- етнопсихологічну специфіку сюжетів космогонічних міфів.

вміти:

- аналізувати образи, мотиви, сюжетні ходи фольклорних творів крізь призму етнопсихології;
- виявляти в міфологічних текстах функціонування етноархетипів сонця, місяця, зорі, землі, води, тину, змія, гори, каменя, квітки, тура;
- досліджувати семантику демонологічних та анімістичних образів крізь призму психології;
- аналізувати метафізичний вимір просторово-часових уявлень та календарних обрядів в українській дохристиянській міфології;
- виявляти особливості формування людиною в надрах міфологічної свідомості етнопсихологічного знання про душу, безсмертя, жертвоприношення;
- з'ясовувати співвідношення язичницького та християнського світоглядів в окремих фольклорних текстах.
- виявляти в міфологічних текстах функціонування екзистенціалів смерті, безсмертя, життя, жертвності, вічності, відповідальності;
- виявляти особливості формування людиною в надрах міфологічної свідомості філософського, морального знання.

Короткий зміст дисципліни (що буде вивчатися, перелік тем):

- Тема 1. Зв'язок міфології, етнопсихології та психоаналізу. Архетипи та етноархетипи.
- Тема 2. Етнопсихологічне підґрунтя уявлень про душу та дводушників в українській міфології (відьма, босоркун, упир, вовкун/перевертень, чорнокнижник, гонимарник, шаркань).
- Тема 3. Етнопсихологічна семантика образів демонів. Чорт та домовик в українській міфології. Демон-помічник на полюванні та диво-рушниця. Лісовик та лісовий чорт у міфологічних оповідях. Етнопсихологічна специфіка образу водяника.
- Тема 4. Етнопсихологічна семантика жіночих міфологічних образів: русалка, мавка, повітруля.
- Тема 5. Етнопсихологічна специфіка антропоморфних образів у фольклорі (Доля, Недоля, Смерть, персоніфіковані образи хвороб).
- Тема 6. Етнопсихологічна специфіка замовлянь та ритуалів, що їх супроводжують.
- Тема 7. Відображення народних уявлень українців про містичні здібності людини в замовляннях та ритуалах, що їх супроводжують.
- Тема 8. Міфологічне підґрунтя різдвяної обрядовості. Образи-символи (карачун, дідух, вогонь, солома, зірка, лнцюг).
- Тема 9. Міфологічне підґрунтя великодньої обрядовості. Образи-символи (паска, писанка, вогонь).
- Тема 10. Етнопсихологічне підґрунтя образів язичницьких богів у колядках, легендах, казках тощо.

Назва дисципліни	Інструменти штучного інтелекту в діяльності філолога
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Курс (рік)навчання	4
Семестр	осінній/весняний
Обсяг дисципліни у кредитах*	4 кредити
Мова викладання	Українська
Передумови для вивчення	Вступ до літературознавства Історія світової літератури Аналіз художнього твору Український літературний процес
Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни	Кафедра української літератури
Інформаційне забезпечення	робоча програма дисципліни; підручники та посібники: - Богосвятська А.-М. Нейромережі для творчих педагогів: 50 інструментів ШІ для рішення освітніх завдань URL: https://bogosvyatska.com/ - Маркус де Сейтуа. Код творчості: як штучний інтелект учитись писати, малювати, думати. Київ: ArtHuss, 2023. 320 с. - матеріали на базі Наукової бібліотеки УжНУ, ЗОНУБ ім.Ф.Потушняка, інших бібліотек області, сервіси Google; інтернет-ресурси
Форма проведення занять	Лекції, практичні, семінарські заняття
Форма семестрового контролю	Залік

Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності):

- здатність орієнтуватися в сучасних тенденціях розвитку штучного інтелекту та усвідомлювати його роль у гуманітарній сфері;
- знання основних принципів роботи нейромереж і мовних моделей;
- уміння застосовувати інструменти ШІ для аналізу художніх і наукових текстів;
- здатність використовувати ШІ у літературознавчих і мовознавчих дослідженнях;
- уміння створювати та редагувати тексти різних жанрів із використанням цифрових інструментів;
- здатність інтегрувати ШІ у викладацьку діяльність та проєктування навчальних матеріалів;
- уміння організовувати освітній процес із використанням нейромереж;
- здатність до критичного мислення під час роботи з результатами, згенерованими ШІ;
- уміння оцінювати достовірність і якість контенту, створеного за допомогою ШІ;
- здатність дотримуватися принципів академічної доброчесності та цифрової етики;
- знання правових аспектів використання ШІ та захисту авторських прав;
- уміння використовувати ШІ для креативного письма й розвитку творчого потенціалу;

- здатність працювати з різними форматами цифрового контенту;
- уміння презентувати результати власних досліджень і проєктів;
- готовність до самоосвіти та професійної адаптації в умовах цифрової трансформації.

Короткий зміст дисципліни (що буде вивчатися, перелік тем):

- **Тема 1.** Штучний інтелект як феномен сучасної культури та науки: базові поняття й напрями розвитку.
- **Тема 2.** Застосування ШІ у філології: можливості, обмеження, перспективи.
- **Тема 3.** Основи роботи нейромереж: принципи навчання та функціонування.
- **Тема 4.** Інструменти ШІ для аналізу текстів: стилістика, лексика, семантика.
- **Тема 5.** Літературознавчий аналіз із використанням ШІ: жанр, мотиви, наратив.
- **Тема 6.** Інструменти ШІ для науково-дослідницької діяльності філолога.
- **Тема 7.** Автоматизовані переклади та мовні моделі у філологічній практиці.
- **Тема 8.** Використання ШІ для створення текстового контенту різних жанрів.
- **Тема 9.** Штучний інтелект у креативному письмі: ідея, структура, стиль.
- **Тема 10.** Інструменти ШІ для редагування та корекції текстів.
- **Тема 11.** Інтеграція ШІ у викладання філологічних дисциплін.
- **Тема 12.** Проєктування уроків і навчальних матеріалів із використанням ШІ.
- **Тема 13.** Персоналізація навчання та оцінювання за допомогою інструментів ШІ.
- **Тема 14.** Етика використання ШІ: авторське право, академічна доброчесність, ризики заміщення людської праці.
- **Тема 15.** Практичний модуль: розробка власного філологічного проєкту з використанням ШІ.